

підходів до освіти й оздоровлення студентів.

Робота виконана в рамках НДР «Теоретико-методологічні аспекти здоров'язбережувальних технологій та підвищення рівня фізичної підготовленості засобами фізичного виховання у процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти». Державний реєстраційний номер 0120U100561.

Список використаної літератури

1. Андрищенко Л.Б. Спортивно орієнтована технологія обучения студентів по предмету «Физическая культура» / Л.Б.Андрищенко // Теория и практика физической культуры. – 2002. – №2. – С. 47-53.
2. Бойко Д.М. Ключові аспекти реабілітації пацієнтів з хронічним обструктивним захворюванням легень: матеріали IV Всеукраїнського з'їзду фахівців із спортивної медицини та лікувальної фізкультури «Сучасні досягнення спортивної медицини, фізичної та реабілітаційної медицини-2019», Дніпро, 11-13 квітня 2019 року. – С. 26-28.
3. Виленский М.Я. Студент как субъект физической культуры / М.Я. Виленский // Теория и практика физической культуры. – 1999. – №10. – С. 2-5.
4. Круцевич Т. Ю. Управление физическим состоянием подростков в системе физического воспитания : автореф. дис. на соиск. науч. степени д-ра наук по ФВ и С : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Т. Ю. Круцевич. – К., 2019. – 44 с.
5. Лікувальна фізична культура: підручник / В. С. Соколовський, Н. О. Романова, О. Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с.
6. Москаленко Н. В. Педагогічні інновації у фізичному вихованні / Н. В. Москаленко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2019. – № 1. – С. 19-22.
7. Павленко Т.В. Визначення рівня мотивації та ставлення студентів до занять з фізичного виховання у вищих навчальних закладах / Т.В. Павленко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – №10. – С.50-53.
8. Савчук С.А. Формування мотивації до рухової активності у процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів: автореф. дис.... канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02 / С.А.Савчук: Нац. ун-т фіз. вих. і спорту України. – К., 2018. – 21 с.
9. Сухан В.С. Лікувальна фізична культура при захворюваннях органів дихання: метод.реком. / Сухан В.С., Дичка Л.В., Блага О.С. – Ужгород: ІПОДП ДВНЗ «УжНУ», 2014. – 51с.
10. Физиология и функции дыхательной системы человека [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://biofile.ru/chel/14421.html>

КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ МЕДИЦИНИ І ЙОГО ДЕЯКІ ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В КОНТЕКСТІ НАДАННЯ ПЕРЕВАГИ ТЕСТОВИМ ЗАВДАННЯМ

Петров Є.Є., Казаков Ю.М., Треумова С.І., Іваницька Т.А.

Українська медична стоматологічна академія

Розглянуто питання психологічних проблем, що виникають при реалізації контролю знань студентів медицини в сучасних умовах. Звернено увагу на тенденцію надмірного використання тестового контролю й показано актуальність пошуку нових форм контролю, які мають відповідати педагогічним і психологічним вимогам.

Ключові слова: контроль знань, студенти медицини, тестовий контроль, психологічні проблеми.

The article presents the insights into the psychological problems which occur during the realization of the medical students' knowledge control under the modern conditions. Namely, the special attention is given to the tendency to the test control. The actual value of the search for new forms of control which should meet the pedagogical and psychological requirements has been shown.

Key words: knowledge control, medical students, test control, psychological problems.

Діяльність людини, спрямована на засвоєння знань і навичок, називається навчальною діяльністю. Навчальна діяльність студента медичного закладу вищої освіти націлена на пізнання природи людини і приводить до виникнення послідовних пізнавальних психічних процесів. Читаючи підручник (або інші джерела інформації), студент має сприйняти текст і зрозуміти загальний сенс прочитаного. У процесі мислення студент уявляє предмет або явище. Підготовка до заняття завершується запам'ятовуванням прочитаного і зрозумілого. Пам'ять людини вибіркова й індивідуальна, а впродовж навчальної діяльності спрацьовує переважно словесно-логічна пам'ять – збереження думок, виражених словами. Слід підкреслити, що саме думок, а не слів! Словесно-логічна пам'ять фіксує результати логічного мислення.

Мислення приводить до отримання нових знань. Мисленням називається відображення взаємозв'язків між предметами і явищами дійсності. Мислення виникає тільки там, де з'ясовується щось нове для людини, воно відбувається в процесі навчальної діяльності студента. Це логічна психологічна діяльність, тобто осмислення за допомогою міркувань. Міркувати – означає пов'язувати між собою різні знання для того, щоб у підсумку отримати відповідь на поставлене запитання. Наприклад, у лікарській діяльності послідовний аналіз відомих і маловідомих умов дозволяє підійти до діагнозу захворювання. На підставі предметного міркування в студента медицини формується особливий, лікарський (клінічний) тип мислення. Формування клінічного мислення в студентів медичного ЗВО – складний, багаточасний процес. Усвідомлено керованим у навчанні студентів має стати не лише засвоєння знань, а й розвиток логічного компонента клінічного мислення лікаря, а також окремих дій мислення й процесів, шляхом яких відбувається продуктивне мислення [2]. Керувати процесом навчання неможливо без відповідного належного контролю. Педагогічна діагностика покликана оптимізувати процес особистісно орієнтованого навчання. Для цього використовують різні види контролю навчальної роботи студентів "як важливого засобу управління процесом навчання" [1].

Останнім часом досить популярним став тестовий контроль знань студентів, сутність якого відображена у низці публікацій [3–5]. Зокрема, ми зазначали, що з використанням тестів як інструменту оцінки знань виникають певні проблеми, оскільки діагностична функція такого методу контролю має й позитивний, і негативний аспекти [3]. Тому цілком логічним у контексті вищевикладеного постає питання: «А як використання тестування як засобу контролю співвідноситься із загальновідомими «психологічними» постулатами?». Ми глибоко переконані, що під час проведення контролю знань студента засобом тестування порушується хід нормального психологічного процесу, тим самим позбавляючи студента можливості набути професійний інструмент – лікарське мислення. Також у логічному мисленні мова є єдиною формою, за якої відбувається мислення, оскільки воно полягає у встановленні зв'язків між значеннями слів. Тому в навчанні ніколи не можна контролювати успішність запам'ятовування шляхом впізнання або відмінності. Засвоєння студентом дисципліни як безперервний активний психічний процес спирається на «стару» базу пам'яті. На базі старого будується щось нове. Тобто має бути міждисциплінарна інтеграція в дії! Завдання викладача (у т.ч. екзаменатора) полягає у визначенні базових (вихідних) знань, зв'язку з новим знанням, уміння міркувати над новим і розуміти природу того, що відбувається. Щоб отримати відповіді на ці питання, перед студентом треба поставити завдання, яке відповідатиме його рівню.

Контроль знань студента – єдиний правильний засіб досягнення навчальної мети. Добра оцінка – це нагорода за працю студента, барометр успішності засвоєння. Водночас слід зазначити, що правильна оцінка знань студента потребує від викладача педагогічної майстерності. На нашу думку, найважливішим психологічним моментом контролю знання студента є живе спілкування викладача (у тому числі й екзаменатора) зі студентом. Для студента, який склав іспит перед людиною, яка краще знає предмет, – це наступна сходинка для самоствердження як майбутнього лікаря. Ми досі пишаємося, що успішно склали іспити перед нашими суворими професорами. Головними критеріями для визначення засвоєння матеріалу є вміння відтворювати зрозуміле, міркувати й осмислювати його. А що ж відбувається під час тестового контролю? Студент, готуючись до тестової перевірки (іспиту або підсумкового модульного контролю), разом із «класичними» питаннями має перелік питань із можливими варіантами відповідей. Упродовж підготовки він вибирає шлях найменшого супротиву, тобто за підручниками і ключовим словом знаходить відповідь, не звертаючи уваги на текст. Така механічна робота змушує працювати лише короткочасну пам'ять. Завчасно напрошується висновок: «Потрібні іспит і екзаменаційні питання!». Але... Тут також не все просто. Якщо в студента є екзаменаційні питання з правильними відповідями, йому треба лише кілька днів, щоб усе це завчити. І часто виникають ситуації, коли студент із низьким рівнем успішності набирає відсоток правильних відповідей, близький до максимального. Який же висновок? Як урахувати всі ці психолого-педагогічні аспекти?

За переконаннями психологів, визначення засвоєння знань стає можливим лише тоді, коли дається воля уяві, пам'яті, мисленню і його вільному відтворенню. Форма відтворення знань може бути різною залежно від особливостей предмета, що вивчається. Найбільш зрозумілим і загальноприйнятим є мовне відтворення. Водночас, зробити усний іспит об'єктивним і прозорим – доволі складна проблема, розв'язання якої залежить від «колективного розуму». Різні «рейтингові системи», надання переваги тестовим методам суттєво не поліпшують якість знань. У зв'язку з цим потрібно не забувати, а деколи – й відновити традиційні методи контролю. На наш погляд, доцільним є лише поєднання класичної методики з різними видами тестування. Разом із цим потребує розробки якісно нова форма контролю, що має відповідати педагогічним і психологічним вимогам. Тому пошук оптимальної комбінації триває.

Список використаної літератури

1. Вітвіцька С. С. Основи педагогіки вищої школи / С. С. Вітвіцька. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 176 с.
2. Мороховець Г.Ю. Тестування як форма контролю та діагностики знань здобувачів вищої освіти/ Г.Ю. Мороховець//Освіта та розвиток обдарованої особистості.– 2018.– №3.– С. 11-15.
3. Казаков Ю.М. Формування клінічного мислення майбутніх лікарів-найважливіша складова підготовки медичних кадрів/Ю.М. Казаков, Є.Є. Петров, З.О. Борисова, С.І. Треумова //Основні напрями удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. уч. – Полтава, 2015.– С. 101-105.
4. Казаков Ю.М. Контроль якості знань студентів шляхом комп'ютерного тестування: деякі позитивні та негативні аспекти/Ю.М. Казаков, Є.Є. Петров, Ю.Г. Бурмак [та ін.]//Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (22 березня, 2018 р.).– Полтава, 2018.– С. 108-109.
5. Швець Д.Є. Тестування як ефективна форма контролю та підвищення якості знань/Д.Є. Швець//Гуманітарний вісник ЗДІА.–2010.–Вип.41.– С.169-177.